

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I Sermo. LXVII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dñica quarta p^o pasca

sequit eos gaudiū. Prover. xij. De quarto ad pacem em seqt tranquillitas. tranquillitas in suavitatis. suavitatem iocū dicitur. Eccl. j. Religiositas custodie iustificabit cor. iocū dicitur atq; gaudiū dabit. Vultoz bñfi coz recordatio iocū dīssima est. Un Ber. sup cantica. Nihil gloriofius testimo cōscientie. cū veritas in mēte fulget et mens i veritate se videt. sed qualē pudicā verecūdiam pauidā circūspectā nichil admittentem qd euacuet gloriā conscientie. attestante sibi in nullo conscientia q̄ erubescat pñtiam veritatis. Sed ecōtrario null^o dolor acris. amarior. et acerbior. remorsu cōscientie corrupte. vbi remor det ppria conscientia. terret diuina sentētia. incerta possibilitas resurgendi. incerta oportunitas pfitendi. incerta causalitas moriendi. Tertū gaudiū est fraternae charitatis ad diffundendū cōmunicabile. hoc est gaudiū charitatis q̄ non gaudet super iniquitate. cōgauerit em veritati. j. Lox. xij. Gaudiū meuz aut aplūs omnīū vestruz est. Docem gaudiū pñū est de peccatoz reconciliatione et conuersione. Sic pater familias ostendit gaudiū ad filiū prodigū. Luc. xv. Epulari iquit et gaudere oportebat. quia frater tu^o mortuus fuerat et reuicē. perierat et inuētus est. Secūdo de penitētis conuersione. Sic gaudet angelus de sue custodie delegato. dum reductus ad statum grē purgat et p̄speratur per opera penitētis. Lu. xv. Gaudium est angelis dei sup vno peccatore. Tertio de cōcordi cōnectione. Sic gaudet prelatus de subdito. Philippē. ij. Implete gaudiū meum vt idem sapiatis. Eandem charitatē habētes vnanimes id ipsum sentientes. Et quarto de p̄servatione cōsumatione. Sicut gaudet doctor de discipulo. Phil. iij. Itaq; fratres mei charissimi. Gaudiū et corona mea. sic state in domino charissimi sicut membra in corpe vt p̄doleari et p̄gaudeatis sic. sic rami in stipite et p̄seneritis sic. sicut palmites in vite et fructificetis. Doc em gaudiū charitatis oia suffert. oia credit. oia sperat. oia sufficit. j. Lox. xij. Un aut Ber. sup cantica ser. xij. Dulce et suavis ē charitas q̄ fessos alleuiat et debiles roborat. mēstos lenificat. esurientes reficit. iocūdat reficiētes. qz nō querit q̄ sua sūt. s; q̄ ihu xpi. Quartū est gaudiū eterne felicitatis ad p̄fruedū. qz p̄replabile

Beatitudo est gaudiū de veritate Aug. i. p̄f. non semiplenū sed supplenū. Primo quia est incōp̄ehensibile captū. Bar. xxy. Intra in gaudiū dñi tui. De q̄ Anselm^o in p̄fologia. c. vltio. Inueni plenū gaudiū et pl^o q̄ plenum. Pleno quippe corde. plena mente. plena ania. pleno toto hoīe gaudio illo. Adhuc supra modū superat illō gaudiū. nō em illud totū gaudiū intrabunt gaudentes sed totū gaudentes intrabunt gaudiū. Secūdo quia est imp̄miscibile luctu. Isa. h. Gaudiū et exultationem obtinebūt et fugiet dolor et gemitus. Tertio qz infatidibile gustu. Isa. xij. Haurietis aq̄s in gaudio de fontibus saluatoris. Et. h. Gaudiū et leticia inueniet in ea et gratiarū actio et vox laudis. Quarto qz inamissibile statu. Job. xvj. Gaudiuū vīm nemo tollet a vobis. Istud gaudiū promittit xps suis pro tristitia quaz h̄ patiuntur. Ad qd gaudiū nos p̄ducit ipse gaudiūz eternorum auctor qui viuit et regnat. zc.

Dominica quarta post pasca. I Sermo. LXXVII

Quoniam venerit ille
spūs veritatis docebit vos oēm veritatē. Joh. xvi. Sic ait Aug^o in epla ad br̄m Hiero. incōp̄abiliter pulcrior est v̄itas xpianoz q̄s helena grecorū. Dix certe ē. cur hoīes xpiani iacq̄renda veritate sint multuz desidiosi. cū vt refert Troiana historia p̄acq̄reda helena. multa Paris cū suis Troianis subijt picula. et tandē vite discrimina. Sed certe i p̄mpro causa est triplex. Nam sic dicit Rabi moyses li. j. c. xxx. allegando Alexandruz p̄hiz grecū. tria sunt que impediūt hoīes app̄hendere veritatē. scz amor altitudinis. Ecce superbia. profunditas rei inuestigande. Ecce defectus nature. In nostro autem tempore quarta causa est quam non numerat Alexander. quia nō erat tempe suo. et hec est societas nutritiua. quam vt dicit Rabi moyses. In natura hominis est amor sequendi illud cum quo habet societatem et diligere ea in quibus nutritus est. a deo qz videbis habitatores villarum. licet sint ibi in foridibus et in defectu delectabiliuz.

et in malicia ciborum ut odiant habitationem civitatum nec delectantur in deliciis eorum. sed eligunt potius ea in quibus enutriti sunt quam ea in quibus non sunt. licet meliora sunt. Nec ille. Nec autem omnia quicquid velit attendere faciliter inueniet. Nam in nobis est amor altitudinis et vane glorie. ita ut propheta cogere et clamare contra nos dicens. Nolite extollere in altum cornu vestrum. Dicit autem Gregorius quod tumor mentis est obstaculum veritatis. Istud facitur de se Augustinus in libro confessionum pluribus vicibus. Secundo profunditas rerum inuestigandarum tanta est sicut dicit Augustinus in quodam sermone ad heremitas quod philosophi subtilis ad unius apicis naturam inuestigandas ad plenum pervenire non poterunt. multo minus ad inuestiganda celestia. ad quam se habet intellectus humanae. sicut oculus noctuae ad lumen solis. ut dicit scilicet Beda. Tertio ignorantia inquisitoris siue benevolentia potentie. quam tanta est in nobis sicut coelestis ad totum circummaris. ut Augustinus dicit de seipso. Unde Sapientia. ita dicit. Homo erigui temporis et minor ad intellectum iudicij et legis. Quarto societas nutritiva quam tanta est in nobis. ut animalis homo non sapiat quam dei sunt sed quam mundi. Cum igitur homo ex seipso deficeret in apprehensione veritatis. necessarius fuerit talis doctor mundo qui amoveret predictos defectus. quibus amoris doceret omnem veritatem. hic autem non est nisi spiritus sanctus. qui omnes predictos defectus amoverit in nobis. Nam secundum Gregorium in moralibus ipse monet memoriam. ipse movet voluntatem. ipse docet rationem. Et sicut dicit Bernardus in quodam sermone. Ipse dat robur vite. ut quod per naturam nobis est scire et apprehendere impossibile sed etiam facile. Ipse est enim spiritus bonus spiritus fortis. spiritus rectus. spiritus dulcis. infirma roborans. aspera planans. corda purificans. quicquid in hoc seculo neque videtur difficile et angustum leve facit et latum. Nec idem Bernardus sermone. lxxvij. Nec mirum. Nam sicut dicit Leo papa. Velox est sermo sapientie. et ubi deus magister est cito discit quod docetur. Tale igitur ac tantum doctorem sufficientissimum sibi patrique equalem. attentione nostra ignorantia et alijs multiplicibus defectibus in apprehendendo veritate ipse dei filius dominus et salvator noster suis discipulis

et communiter nobis omnibus mittendum promittit. qui cum venerit docebit nos omnem veritatem. sine omni impedimento. eo quod nulla in discendo mora est ubi spiritus sanctus doctor est. Inquit Beda omel. i. super Lucam. Circa istam materiam que est de spiritu sancti adventu. tria sunt consideranda. marie circa hoc nomen dignissimum quod dicitur et appellatur spiritus sanctus et doctor veritatis. Et quia veritas est triplex secundum Gregorium. Ideo considerandum est quomodo spiritus sanctus non solum docet unam veritatem sed omnem. scilicet iusticie. doctrine. et vite. Est ergo spiritus sanctus perfectus et utilis doctor. et his tribus quia docet veritatem iusticie in regibus principibus et iudicibus. Est secundo perfectus et utilis doctor quia docet veritatem doctrine in episcopis. presbiteris. et predicatoribus. Est tertio perfectus et utilis doctor. quia docet veritatem vite in omnibus generaliter statibus gradibus officiis et conditionibus. scilicet incipientibus. proficientibus et perfectis. Bene ergo de ipso dicitur. quia docet omnem veritatem.

Dixi primo

quod spiritus sanctus est perfectus et utilis doctor. et eo quia docet omnem veritatem iusticie in regibus principibus et iudicibus servandam custodiendam et diligendam. Unde Dominus si qui fuit primus videt populi dei dicitur est. Prout et omni plebe viros potentes et timentes deum. in quibus sit veritas et qui oderunt avaritiam. Ego. lxxvij. Ecce precipit prouideri de viris in iudices assumendos in quibus est veritas iusticie. Sine enim hac veritate non stant recta iudicia. nec durante principatus aut regna. Circa quod consideranda sunt tria. Primo qualiter se debet habere rex princeps aut quilibet iudex ad iusticiam. scilicet quod circa hoc cauere debet. Secundo quod circa veritatem iusticie seruare debet. Tertio quod virtutes debent comminari iusticia. De primo scilicet quam cautelam debet seruare omnes iudices. Est autem cautela talis ut caueat ne sit maior iusticia quam debet nec minor quam debet. Tunc autem maior est quam debet quando excedit in puniendo sive omni misericordia. Nam hoc non est facere iusticiam sed iniuriam. sicut dicit Thomas in libro de officiis. Summum ius summa iniuria est. Tunc autem est minor quam debet. quomodo omnino delictum remanet impune. et quomodo facilitas venie prebet incentiuum delinquendi.

¶ **D**nica quarta post pasca

Ideo q̄ spū sancte dicit doctor veritas iusti-
cie. q̄ ipse docet sic vitare vt tñ non obmit-
tat misericordiam. Nam iuxta Psalmistā. Di-
feritor dia et veritas sp̄ obuiant sibi. Ergo
sic docet misericordiaz vt tñ iusticiā nō obmit-
tat. Rex em̄ nō solū p̄ misericordiam sed etiā p̄
iusticiā erigit terrā. **Prouer. xxiij.** Secūda
cautela omniū iudicū d̄ esse circa obser-
uationē iusticie legum. Tūc autē iusta ē lex
q̄ nō discor dat a diuina lege. nulla em̄ lex
f̄a et iusta est nisi que est p̄formis diuine le-
gi. **Unde Deut. xviij. d̄.** Si difficile ē am-
biguū fuerit iudiciū apud te inter sangui-
nem et sanguinē. et iudiciū inter portas tu-
as videris variari. surge et ascende ad locū
quē elegerit dñs deus tu. veniesq; ad sa-
cerdotē leuitici generis et ad iudicem q̄ fue-
rit illo tēpe. queresq; ab eis q̄ indicabūt ti-
bi iudiciū veritatē. et facies q̄ dicitq; dixerit
q̄ p̄sunt loco quē elegerit dñs deus tuus. et
docuerint te iuxta legem eius. sequerisq;
sententiā eorū. nec declinabis ad dexteram
nec ad sinistram. **Et post pauca.** Cum fue-
rit res p̄stitutus describet sibi deutrono-
miū legis huius in volumine accipiēs ex-
emplar a sacerdotib; leuitice tribu et habe-
bit secū. legatq; illud om̄ib; dieb; vite sue.
De cetero. Ecce qualibus legib; indices de-
bent vti. quia tñ illis q̄ sunt p̄formes legi
diuine. **Unde omniū legum inanis est cē-
sura nisi diuine legis ymaginē gerat.** vt ait
Aug. li. viij. de ciuitate dei. c. vi. Debent q̄
omnes leges. om̄ia iura. om̄ia statuta ema-
nare a lege dei. **Unde Prouer. viij.** dicit sa-
pientia diuina. Per me reges regnāt et le-
gum cōditores iusta decernūt. **Attendāt**
autē illi qui multa contra deū et iusticiā
statuunt. prohibentes testari in extremis
eccles. ijs aut paupib;. **Item alia multa in-
grauamen m̄stroꝝ dei statuentes.** q̄ om̄ia
nō solum discrepant a diuina lege s; etiā
m̄uuntur subuertere diuinā legem. **Sub-
lato em̄ et destructo sacerdotio gerat necesse**
est et legē dei deficere. vt dicit apl̄s **Hebr.**
vi. **Translato sacerdotio necesse est vt trās-**
lato legis fiat. **Tertia cautela circa iustici-**
am est ne ab ip̄is iudicib; violēt in eorū p̄-
sonis. sed sicut volunt alijs iuste fieri ita et
ip̄i obtemperant legib; et constitutionibus
iusticie. nec attendant p̄sonam diuinitis vel
potentis. confanguinei vel affinis. sed se-
p̄mo deinde alios oēs indifferēt legū iusti-

cia percillant et constringant. **Sicut nar-**
rat **Johannes Ballensis** libro p̄mo i suo
cōmuni loquio. et etiā in breuiloquio. c. iij.
Et Valerius lib. vi. de **Seleno** senatore
romano q̄ constituerat vt deprehensus in
adulterio vtroq; oculo orbaret. **Contigit**
q̄ primo suū filium in adulterio comp̄hen-
di. **Cum autē** tota ciuitas. p̄pter honorē pa-
tris vellent filium a tali pena liberare. cla-
mantib; cunctis ad p̄rēm. pater vt legi per
ip̄m constitute satisfaceret prius sibi oculū
vnu. deinde filio aliū eruit. in q̄ ostē-
dit se et misericordē p̄rēm quia vnu oculū
filio reseruauit. et iustum iudicem. q̄ vtq;
duos oculos iuxta legem eruit. **Idez nar-**
rat de carūdo consule. qui statuit ne quis
in consiliū cū gladio intraret. **Contigit** q̄
q̄ veniens de villa. oblitus gladij q̄ accin-
ctus erat. consilium subito vocatus intra-
uit. **A** confedente autē admonitus cur cū
ferro intrasset. statim extracto gladio se trās-
fixit. **Ecce qualis fuit obseruantia istorū**
circa leges. **Contrario** vero est hodie q̄
multi iudices statuunt leges quas cogunt
seruare inferiores. **Soli autē** digito eas ta-
gere nolunt. **Ideo Valerius** libro. it. re-
fert **Anatharsum** p̄m dixisse. leges esse si-
miles araneaz telis. que parua animalia
retinent sed magna trāsmitūt. **Ita his le-**
gib; paupes p̄strigi. potētes vero absolui.
¶ De secundo que circa iusticie ve-
ritatem iudices et potētes seruare debent.
Primo vt sint diligentes causas audiēdo
et examinando. non sicut quidam cursim
vel raptim transcurretes causam. cum te-
dio sedentes in iudicio. debent q̄ alijs om-
nibus postpositis se cum diligentia loca-
re ad iudicandū. sicut narrat **Delynādus**
in gestis romanorū de **Trayano** impera-
tore. qui cum equitare debuisset ad bellū
et iam equo insedisset. vidua quedam ip̄m
pro iusticia sibi faciēda peccit. **Cui** cum
ille responderet se facturum postq̄ de bel-
lo rediret. Respondit illa. **Fortē** inq̄t non
redibis. **Et imperator** alius igitur impe-
rator tibi faciet. **Cui** illa. **Ergo** illi merces
erit. non tibi. **Quibus** verbis compunctus
imperator de equo descendit. in loco sedit
causam diligentissime examinauit. et iustā
sententiā tulit. **Secundo** vt diligant iustī-
ciam publicam magis q̄ vitam propriam.
vt dicit **Augustin⁹** de ciuitate di. li. v. c. lxxij.

Et Tullius libro primo de officijs. capi-
tulo tertio. Unde narrat Julius francin⁹
et etiam Valerius libro quinto. **Q**uo-
drus rex atheniensium consuluit Apolli-
nem deum suum quomodo victoriam de
hostibus suis Peloponensibus reporta-
ret. accepit responsus. vt non aliter nisi ipe
moreretur in bello. Quo audito se in ha-
bitu pauperis inter bellantes misit. ibiqz
occisus est. Sicqz maluit mori dum vin-
ceret sui qz viuere suis superatis. Quo
enim erant precepta Platonis volentibz
prodesse reipublice. vt ait Tullius libro
primo de officijs. Unum vt vtilitatem ci-
uium sic tueant vt quocunqz agat ad eam
referant. obliti comodozu proprioꝝ. Al-
terum vero. vt totum corpus reipublice
curent. nedum partem aliquā tueantur re-
liquas deserant. Quod quia antiqui ita fe-
cerunt. ideo paruam rempublicam mag-
nam fecerunt. Sicut ait Larbo. Quis
verba recitat Augustin⁹ qnto de ciuitate
dei. capitulo. xiiij. Unde et antiqui iudi-
ces nunqz volebant esse ditiores in officio
iudiciario qz ante. Sicut narrat Veget⁹
libro octauo de re militari de Aulio regu-
lo. qui adeo pauper fuit qz vxorem liberof
qz i agello paruo collocauit. qui ab vno
villico colebatur. Idez narrat Augustin⁹
qnto de ciuitate dei. capitulo. xviij. de Quin-
tino dictatore qui primus fuit post impe-
ratorum qz nō plus in dignitate voluit ha-
bere qz quatuor iugera agri. que pri⁹ ipse
colebat suis manibus. Unde Lambises
rex Persarum iudicem corruptum mune-
ribz excoziari fecit. et super autem patris
filium collocauit. vt disceret melius iudi-
care qz pater. Attendant hoc iudices qui
ex culpis et penis pauperum volunt dita-
ri. Narrat Augustinus vbi supra. **Q**um
quidam iudex romanus compertus est
habuisse decem pondera argenti in vasis
suis. et senatu pulsus est. Tertio requiri-
tur vt iudices cum deliberatione senten-
tiam ferant. non precipitanter. Iuxta il-
lud Job. xxx. Causam quam nesciebam
diligenter inuestigabam. De quo per Gre-
gorium. xij. libro moralium. Ad ferendam
inquit sententiam nequaqz precipites esse
debemus. ne temere et indiscussa iudice-
mus. Et ibidem. Datoꝝa crimina tardi-
us credenda sunt. sed cum probata fue-

runt citius sunt punienda. **E**xempla in pmo
pro sunt qnta mala fecit facili credulitas
contra aliquē. **E**cce Joseph ad facilem cre-
dulitatem Putifari incarcerationis est. **S**e-
nefis. xxxij. Susanna sine discussione de-
bita condemnata est. Danielis. xiiij. Unde
Theodosius imperator statuit. vt nulla
sententia nisi post triginta dies exequere-
tur. Quod et nūc seruat ecclesia ad vngnē.
Sicut patet de appellacionibus in capitu-
lo Ab eo. libro sexto. Narrat Pollicratius
de atheniensibus iudicibus qz in quadam
causa dilationem fecerunt centum anno-
rum. Causa autem erat. qz quidam vir cū
suo filio preuignum suū. id est. vxoris sue
filium priorem occiderat. Illa vero virū
et filium eius occidit viceversa. Accusaba-
tur ergo mulier de duplici homicidio. **I**n
la pietatem matrem quam habuit ad fi-
lium allegabat pro quo vlcionem fecerat.
Cum ergo dubitarent multi iudices. ad
philosophos athenienses causa deducta
est. Quam ipsi videntes dubiam. et satis
pro vtraqz parte ambigiam. centum an-
nis dilationem fecerunt. Non quod post
illud tempus negocium diffinire vellent.
sed qz nullus eozum superuivere. et sic ne-
gocium indiscussum remaneret. ne pietas
ti preiudicaret. **E**cce quanta fuit in anti-
quis iudicibus maturitas. **Q**uo-
modo iusticia debet or-
nari virtutibus dicit Macrobius super
somnia Scipionis libro pmo. et Bern-
hardus sermone. iij. **I**n iusticia est virtus
seruans vnicuiqz quod suum est. De qua
veniunt innocentia. amicitia. concordia.
pietas. religio. affectus. et humilitas. In-
nocentia debet esse primo in his que iusti-
cie veritatem administrant. vt nulli iniu-
riam faciant. Talis fuit Titus imperator
De quo dicitur qz nullum factum recol-
lit in morte quod penitendum esset. vno ex-
cepto. quod tamen non prodidit. Unde
et in morte conquestus est vitam sibi scripi
immereri. Narrat etiaz Solinus libro vlti-
mo **Q**u in quadaz insula rex eligatur. qui
est senex moribus. et clementia inueterat⁹
qui sine filiis est. ne regnum fiat heredita-
rium. qui si in aliquo peccato dēpēditur
tur. morte mulcatur. Item amicitia qua
ta fuit in antiquis. Quilibet enim bonus
alterius vt proprium procurabat. sicut re-

¶ **D**onica quarta post pascha

fert Tullius libro tertio de officijs. Nar-
rat Anicus florius in historia Romanorū
¶ **M**edicus Pirri regis nocte ad Fabri-
cum venit promittens se Pirrum occisu-
rum veneno si sibi aliquid polliceretur.
Quem Fabricius vincit iussit reduci
ad dominū suum. Pirrus autem admira-
tus dixit. Difficilius ab honestate Fabri-
cius q̄ sol a cursu suo auerti potest. De cō-
cordia que maxime iusticie utilis est. vt di-
cit Augustinus Epistola quinta. Qualis
fuerit in antiquis narrat Gegecius libro
quarto. Obsidente Hannibale Cassili-
nam ciuitatem. tantam inopiam perpeffi-
sūt. vt murem centum denarijs emerent.
eijsq; venditor fame periret. Quod ideo
fecerunt ciues vt fidem Romanis seruas-
sent. et concordiam cum eisdem. Consi-
mi le narrat Valerius libro quarto. de vera
amicicia et concordia duorū sociorum sci-
licet Amonis et Phistie. quorum vnus fi-
deiusit pro alio apud Dionisium euz cer-
ta die et hora staturendum. veniente hora
cū ille non rediret. oēs fideiussores morte
damnabant. Et ecce subito redijt ille. De
quo admiratus Dionisius. se in eorum
societatem tertium assumi postulauit. De
pietate que est cultus veri dei vt dicit Au-
gustinus Epistola. xxxij. quanta fuit in an-
tiquis dicit Valerius libro primo. Qnō
dubicauerunt sacra impijs seruire. et inde
se humanarū rerum regumen habere cri-
stianicia si diuine potentie fuissent bene
et constanter famulata. Unde pari vindi-
cta deorum et parentum violatio cepian-
da erat. Similiter erat in illis affectus et
humilitas etiam erga inferiores. ita q̄ le-
gitur de Trayano sicut refert Helynan-
dus. q̄ cum filius eius equitaret indomi-
tum equum habens. ex cuius pedibus fi-
lius cuiusdam vidue fuit interfectus. ei-
dem vidue sibi conquerenti filium pro fi-
lio illius vidue dedit. Hec sunt septem co-
lumne que debent sustentare domum iu-
sticie. Proverbiorum nono. Sapientia
edificauit sibi domum. cecidit columnas
septem. His enim a dornatur veritas iu-
sticie. et sine ipsis iusticia est sordida et vi-
lis infirma et debilis. Unde Augustinus
de ciuitate dei libro secundo. capitulo. xx.
narrat Ennium poetam dixisse. Dori-

bis antiquis res stat Romana virisq;
Quasi dicat. Q sine moribus nec viri pre-
fuisent reipublice. nec mores sine viris va-
luisent.

Dixi secundo ¶ **S**piritus san-
ctus est per-
fectus et utilis doctor in episcopis et pre-
latis et viris spiritualibus scilicet predica-
toribus. per quos docet veritatem doctri-
ne. His enim dictum est illud. ¶ **P**arci vl-
timo. Euntes in mundum vniuersum pre-
dicare euangelium omni creature. Unde
Paulus instruens Timotheum dicit.
Predica verbum. iusta oportune impo-
tunc. argue. obsecra. increpa. Circa quod
tria sunt consideranda. Primo quis est
ydoneus veritatis doctrine annunciator.
Secundo qualis debet esse doctrina ve-
ritatis. Tertio quante reuerentie et hone-
statis debet esse annunciator doctrine ve-
ritatis. De primo scilicet quis est ydoneus
veritatis doctrine annunciator. patet per
Augustinum de Ancona. tertio libro de
ecclesiastica potestate. questione. xv. articu-
lo secundo. dicentem tali esse necessaria se-
ptem. Primum est. si per eum veritas fi-
dei non peruertatur. Secundum. si per
eum ecclesie mandatum non contemna-
tur. Tertium est. si per eum peccatum ac-
cusatione dignum toto conatu fugiatur.
Quartum est. si per eum nouus viuendi
ritus non inueniatur. Quintum est. si per
eum verbum dei etiam delectabiliter au-
diatur. Sextum est. si per eum charitas
christi non spernatur. Septimum. si per
eum de operibus bonis mundi gloria non
queratur. Probationes horum obmitto
propter prolixitatem. Cum autem talis
fuerit. Extunc vltimo requiritur. vt ab ec-
clesia ad predicandum veritatem doctri-
ne mittatur. Hoc est contra. **H**uilitas di-
centes et asserentes cuilibet sacerdoti lice-
re predicare etiam sine licentia superioris.
Contra quem errorem sunt multe scrip-
ture. Et primo patet de christo. qui cum
esset filius dei. habens omnia in potestate
sua Johannis. xij. tamen non prius cepit
predicare q̄ de corvo de celo intonans ex
parte patris diceret. Hic est filius meus
dilectus in quo michi bene complacuit.

*hanc referenda sunt
ad 2. ad 1. ad 2. ad 3. ad 4. ad 5. ad 6. ad 7. ad 8. ad 9. ad 10. ad 11. ad 12. ad 13. ad 14. ad 15. ad 16. ad 17. ad 18. ad 19. ad 20. ad 21. ad 22. ad 23. ad 24. ad 25. ad 26. ad 27. ad 28. ad 29. ad 30. ad 31. ad 32. ad 33. ad 34. ad 35. ad 36. ad 37. ad 38. ad 39. ad 40. ad 41. ad 42. ad 43. ad 44. ad 45. ad 46. ad 47. ad 48. ad 49. ad 50. ad 51. ad 52. ad 53. ad 54. ad 55. ad 56. ad 57. ad 58. ad 59. ad 60. ad 61. ad 62. ad 63. ad 64. ad 65. ad 66. ad 67. ad 68. ad 69. ad 70. ad 71. ad 72. ad 73. ad 74. ad 75. ad 76. ad 77. ad 78. ad 79. ad 80. ad 81. ad 82. ad 83. ad 84. ad 85. ad 86. ad 87. ad 88. ad 89. ad 90. ad 91. ad 92. ad 93. ad 94. ad 95. ad 96. ad 97. ad 98. ad 99. ad 100.*

Et sequitur. **Ipsam audite.** **Luce tertio.**
 et **Darth. xvij.** Hora super epistolam. **ij.**
Zbini. ij. Comenda fidelibus qui sunt
 idonei et alios docere. dicit. **I**donei tri-
 plici idoneitate. vita. scientia. et facundia.
 Propter quorum defectum clamat **Die-**
remias. A. a. domine deus. Ecce nescio
 loqui. **Hoc idem patet** **Isaic. vt dicit** **Luce**
quarto. vbi christus probans se missus
 a deo. accepto libro **Isaie** prophete. legit
 illud quod de eo scriptum erat. **lxx. capitulo**
 in hec verba. **Spiritus domini super me**
 eo qd vnterit me. ad euangelizandum pau-
 peribus misit me. **Decille.** **Secundo idem**
 patet de **Johanne baptista** qui licet sanc-
 tificatus in utero tamen non nisi p missio-
 nem predicauit **Johannis. j.** Fuit homo
 interior erat probauit auctoritate scriptu-
 re propheticę que d eo dicta erat. **Ego** vt
 clamans in deserto. sicut dicit **Isaia.** nec
 tamen predicare cepit donec fieret ad euz
 verbum domini in deserto. vt patet **Luce.**
ij. **Ubi dicit** **Albertus magnus** qd p hoc
 data est sibi auctas predicandi. **Tertio idem**
 patet de **Paulo.** qui cum esset doctor om-
 nium gentium a deo electus. vt dicit **Actu**
um nono. tamen non audebat predicare
 sine licentia **Petri.** vt dicit **Augustinus** ad
 beatum **Dionysium** in epistola. **Sicut**
 etia ipse refert de se ad **Gal.** scribens. **De-**
inde inquit ascendi hierosolimam et con-
 tuli euangelium cum **Petro** ne forte inua-
 cui currerem aut cucurrissem. **Unde** **Ro-**
manorum. x. dicit. **Quomodo** predicabunt
 nisi mittantur. **Et sic patet** **primu.** **Secu-**
do videamus qualis debet esse doctrina
 veritatis. **Et patet** qd doctrina veritatis
 debet esse honesta et utilis et etia docilis.
Et primo honesta. vt sit honestis verbis.
Et quo enim doctrina veritatis est verbu
 dei. certe cum maxima honestate dicendu
 est et etiam audiendum. **Unde** **Augusti-**
nus dicit. **j. q. j.** **Interrogo.** q eadem reue-
 rentia debet haberi ad verbum dei ne ali-
 quid de eo inuaniim obmittatur que ha-
 beretur ad corpus christi ne in terram mit-
 tatur. **Secundo** debet esse utilis. **Ho em**
 multis sed efficacibus opus est. **Inquit**
Seneca. **Tertio** debet esse docilis vt gra-
 tanter audiatur. **Hoc autem** quia non po-

test predicator habere a se cum sit donum
 dei. debet multuz orare ad deum. vt deus
 det verbo suo virtutem. **Unde** **Proter-**
biozum. xvj. dicitur. **Domini** est prepa-
 rare animu. **domini** autem est gubernare
 linguam. **Ante omnia** etiam vigilandum
 est vt doctrina veritatis careat omi adula-
 tione. **Nam** dicit **Chrysostomus** sup **Dar-**
theum. **Si** propter timorem mortis face-
 re veritatem impium est. propter miseruz
 ventrem et honoris vani spem. grauioris
 culpe est. **Nemo** ergo propter fauores hu-
 manu veritatez occultet sciens quia no est
 nouu sed antiquum qd libere et sine adula-
 tione veritatem predicantes et gesta pra-
 ue vite arguentes. gratiam non habebunt
 apud homines. **Inquit** **Ambrosius** sup
 epistolam **prima Corinthiozum. iij.** **Et** **Die-**
ronimus super epistolam ad **Gal.** quarto
 dicit. **Decet** est conditio veritatis vt ea sem-
 per inimicie consequantur. sicut per adu-
 lationem perniciose inimicie conquiruntur.
(E) **De** tertio quante reuerentie
 debent esse annunciatorez veritatis dicit
 apostolus ad **Thimotheum.** **Prebeteri**
 qui bn presunt duplici honore digni sunt
 maxime qui laborant in verbo dei. **Dicit**
 etiam beatus **Gregorius** quinto libro **Re-**
gistri sui scribens **Haericio** imperatori
 in hec verba. **Non indignetur** domini me-
 us sacerdotibus. sed eis debitam reue-
 rentiam impendat propter cum cuius ser-
 ui sunt. quia illi quandoqz dii. quandoqz
 angeli in scripturis appellantur. vt dicitur
Exodi. xxi. et **Malachie. iij.** **Unde** **Con-**
stantinus vt refert triperita historia libro
 quinto. **Lum** in conalio trecenti essent co-
 gregati et contra se mutuo querelas con-
 scriptas in libellis sibi obtulissent. omnia
 libellos igne facto in medio ipsorum com-
 bustit dicens. **Non est dignum** vt ego ho-
 mo existens deos iudicem. **Deus** enim
 deos iudicare debet. **Ego** enim debeo
 a vobis iudicari. vos autez a nemine. **Et**
 idem imperator legitur dixisse. **Si** aliquis
 in clericali habitu turpiter agentem viderem
 amictu et clamide in ea ipsum cooperi-
 rem ne videretur. **Et ideo** vt dicit **Augu-**
stinus. **Iste** imperator diu in magna pro-
 speritate regnauit. libro quinto de ciuitate
 dei. caplo. **xxv.** **Idem** patet de **Thodoloso**

Domnica quarta post pasca

qui propter maximam obedientiam et reuerentiam quam exhibuit beo Ambrosio diu regnavit et prosperabat contra inimicos in omnibus. Contra vero inobedientes prophetis et sacerdotibus semper pessime finierunt. Sicut pater de Saul. Unde Eccl. x. dicitur. Sedes ducum superborum destruxit dominus. et sedere fecit mites pro eis.

Dixi tertio q̄ sp̄s sanctus est perfectus et vtilis doctor veritatis vite. que necessaria est omnibus hominibus. Hec autē consistit in sanctitate et in iusticia coram deo. vt dicitur Luc. i. Ita vt homo innocenter viuat ad deum et proximum. seruando mandata dei diligēdo deum super omnia et proximum suum sicut seipm. habendo etiā deuotionē ad deum et misericordiam ad proximum. Hec est veritas vite que homini multa bona facit. Nam primo facit placere deo. Juxta illud ps. Lō. placui in veritate tua. Et recte quia misericordiam et veritatē diligit deus. Secundo quia talis veritas in quocūq; fuerit. omnia p̄cellit vt dicitur. Eisdre. iij. Omnes em̄ dicunt et clamant. qz magna est veritas et omnibus p̄ualet. Et reuera p̄ualet. Nam tales apud deū multa mirabilia legunt fecisse. vt apostoli et eorum sequaces. quia erant simplices sicut colūbe. Tertio qz veritas operatores suos in omnibus custodit. Eccl. xxxij. Uoluntalia ad sibi similia pueniūt. et veritas ad eos qui operantur bonū reuertet. Quarto quia regnū celoz ingredi facit. Isa. lxxij. Aperite portas et ingrediet gens iusta in eas custodiens veritatē. Quinto qz opus quodlibet meritorium efficit. Isa. lxxij. Dabo opus eoz in veritate. S; p̄ch dolor hodie est verum illud ps. Diminute sunt veritates a filiis hominū. Diminute dicit. quia et veritas iusticie et doctrine et vite in omnibus diminunt. Unde hoies hodie diuersimode se habēt ad veritatē. Hā quidā eam odio habent. vt hoies supbi. Job. xv. Habuerūt me odio gratis. dicit xps p̄ma veritas de supbis p̄baris. alij vero detrahunt veritati. Job. vi. Quare detraistis sermonibus veritatis. et hoc faciunt inuidi. Alij em̄ captiuam detinēt. vt Romanoz. i. Veritatem in iniusticia detinēt. Alij eam impugnant. vt necesse sit eā cadere. Isa. lix.

Corruit in plateis veritas. Alij eam p̄ vili precio vendunt. Proverb. xxvij. Pro buccella panis deserit veritatē. Sed quicquid sit. i fine veritas triumphabit. et inimicos suos prosternet. et amicos suos liberabit. Job. xij. Vos cognoscetis veritatem. et veritas liberabit vos scz a culpa. et tandem a pena et miseria p̄senti. deinde dabit gloriam. Quam nobis cōcedat christus qui est via veritas et vita. Amen.

Domnica quarta post pasca. II. Sermo. LXXVII

Quem uenerit pa-
rachitus. Ille arguet mundus de peccato et d̄ iudicio et de iusticia. Job. xvi. Inspicientes sane et considerantes totum illud seculi eum quod a mundi exordio vsq; ad christi desuxit aduentum. absq; dubio nihil in eo inuenire poterimus nisi tribulationes et dolores tristitias turbationes et lachrymas. oppressiones iustorum et angustias multiplices et varias. paucos autem vel nullos consolatores aut liberatores ab eisdem. Juxta illud Ecclesiastes. iij. Vidi calūnias que sub sole geruntur. et lachrymas innocentium. et neminem consolatorem. nec posse resistere eorum violentie cunctorum auxilio destitutos. Prouide clamabāt iusti ad dominum tantis oppressi calamitatibus. tantis afflictis mesticijs ac tantis destituti auxilijs vt mitteret eis consolatore et propugnatorem. protectorem et liberatorem. Juxta illud Isaie. xiv. Clamabunt ad dominum a facie tribulantis et mitteret eis saluatorem et propugnatorem qui liberet eos non solum saluatorem. sed et protectorem postulantes. Hec mirum qz sic clamabant cum oppressi fuissent non solum tribulationibus multis sed etiam malis. Psal. lxx. Quantas ostendisti michi tribulationes multas et malas. Multas propter diuersitatem temptationis. eo qz dyabolus tūc non solum impellebat ad peccatū sed etiā attrahēbat. et malas propter crudelitatem afflictionis. eo qz dyabolus dire et crudeliter desenebat in sanctos. Unde et tempore christi chananca de filia sua confessa.